

"Eski zamandan beri darb-ı mesel olarak umumun dilinde ve lisan-ı nâsta gezen şu "çekirdekten yetişme" sözü, bu risalenin müellifine bir işaret-i gaybiye-i örfiye denilebilir." Buradaki "işaret-i gaybiye-i örfiye" konusunu açıklar mısınız?

"Eski zamandan beri darb-ı mesel olarak umumun dilinde ve lisan-ı nâsta gezen şu "çekirdekten yetişme" sözü, bu risalenin müellifine bir işaret-i gaybiye-i örfiye denilebilir. Çünkü Risale-i Nur hâdimi olan şahıs, Kur'ân'ın feyziyle, çekirdek ve çiçekte tevhid için iki mirac-ı mârifet keşfederek, tabiiyunları boğan aynı yerde âb-ı hayat bulmuş ve çekirdekten hakikate ve nur-u mârifete yetişmiş. Ve bu iki şeyin Risale-i Nur'da ziyade tekrarları bu hikmete binaendir."(1)

Temsil ve meselin anlatımdaki en büyük misyon ve gayesi, soyut olan manayı somut hale getirmek, derin olan manayı yüzeyle çıkarmak, dağınık hakikatleri bir noktada toplamak, uzaktaki bir manayı yakınlaştırmak içindir. Zira insanların büyük bir kısmının zihin ve idrak dünyası, gayet somut, yüzeysel ve toplayıcılıktan uzaktır. Bu sebeple hatibin derin, soyut, uzak ve dağınık hakikatleri temsil ve hikaye yardımı ile yüzeysel, somut, toplanmış ve yakınlaştırılmış bir şekle getirmesi bir ihtiyaçtır.

İşte Kur'an'ın ve onu taklid eden Risale-i Nurların çokça ve mebzul bir şekilde, temsil ve mesel metoduna baş vurması, bu sebeptedir. Zira Kur'an'ın muhatap kitlesinin ekserisi avam ve basit anlayışlı insanlardan oluşuyor. Hal böyle olunca, Kur'an avam kitlesini eğitmek ve öğretmek için, onların duygu ve fikir alemine temsil ve meseller ile tenezzül ediyor; onların fikir ve hissiyatlarını okşayan ve tahrik eden misaller getiriyor.

Nasıl ki, maddi alemde uzaktaki bir cisim çıplak gözle göremediğimizden, yakınlaştırmak için dürbün kullanırız; soyut mana ve olguları bulabilmek için, üstüne somut simge ve semboller koyarız, derin ve ince şeyleri görebilmek için mikroskobu müracaat ederiz, dağınık ışıkları toplamak için mercek kullanırız. Aynı şekilde manalar ve maneviyat alemindeki ince, derin, uzak, dağınık ve soyut manaları anlamak ve görebilmek için, maddi alemdeki mercek, mikroskop, dürbün, sembol gibi şeylere benzeyen bu temsil ve hikaye anlatım metodlarını kullanmak gerekiyor.

İşte Kur'an ve onun mühim talebesi olan Üstad Hazretlerinin eserlerinde, temsil ve

hikayeleri bolca ve kesretle kullanmaları, bu ince sırdan ileri geliyor.

Misal getirmek ve örneklendirmek Kur'anî bir metottur. Bu sebeple manaları izah etmekte ve zihin dünyasında manaların kalıcı olmasını sağladığından caiz ve makbul bir yoldur. Buna benzer anlatım araçlarının meşruluğu ayette şu şekilde ifade ediliyor:

"Görmedin mi Allah nasıl bir benzetme yaptı: Güzel söz, kökü yerin derinliklerinde sabit, dalları ise göğe doğru yükselmiş bir ağaç gibidir ki Rabbinin izniyle her zaman meyvesini verir. Düşünüp ders çıkarsınlar diye Allah insanlara böyle temsiller getirir." (İbrahim, 14/25)

Burada iman, güzel ağaca benzetilmiştir. Bir ağacın damarları, gövdesi, dalları, meyveleri vardır. İman ağacının damarları ilim, marifet ve yakındır. Gövdesi ihlastır. Dalları iyi işler ve davranışlar, meyveleri ise güzel işlerin gerektirdiği temiz huylar, güzel hasletlerdir. Bir ağacın canlılığını sürdürmesi için sulanıp bakılması gerektiği gibi, iman ağacı da ilim, iyi işler, tefekkür ile gözetilmezse, o da kuruma tehlikesine mâruz kalır. Bir hadiste Hz. Peygamber (a.s.v): **"Elbise nasıl yıpranırsa, kalpteki iman da öylece yıpranıp eskir. O halde, imanınızı daima tazeleyin."** buyurmuştur. İbadetlere vakti vaktine devam, bu bakımı sağlar.

"Kötü söz ise, gövdesi toprağın üstünden kolayca çıkarılabilen, kökleşip yerleşmeyen değersiz bir ağaca benzer." (İbrahim, 14/26)

Yukarıdaki ayette kötü söz de köksüz bir bitkiye benzetilmiştir. Ne sağlam kökü, ne yükselen dalları, ne güzel meyveleri, ne gölgesi vardır. İşte kâfir böyledir.

Ayna, güneş, ağaç, toprak, hava, nur, gibi kavramlar Risale-i Nurların çokça kullandığı misal ve mecazlardır. Çok ince ve derin konuları Üstad Hazretleri bu mecaz ve temsiller ile çözmüştür. Çekirdek ve çiçekte bu kabilden temsillerdir. Çekirdekte tevhidin nuru daha parlak bir şekilde parlıyor.

(1) bk. [Sualar. İkinci Şua. Üçüncü Makam.](#)